

Kraków, dn. 17.05.2022.

dr hab. Joanna Konarska, prof. KAAF
Wydział Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
w Krakowie

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej **mgr Agnieszki Radwan**

pt. *Uwarunkowania psychologiczne i metody rozwijania wrażliwości moralnej młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym*

Praca doktorska mgr Agnieszki Radwan pt. „Uwarunkowania psychologiczne i metody rozwijania wrażliwości moralnej młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym” jest rozprawą o charakterze interdyscyplinarnym, mieszczącą się w obszarze rozważań z pogranicza psychologii i pedagogiki specjalnej, ale również obejmującą zagadnienia z zakresu etyki, kiedy sięga do definiowania związanych z nią pojęć.

Praca składa się z dziewięciu rozdziałów wraz z podrozdziałami, z których pierwsze dwa są typowo teoretyczne, oparte o literaturę. W Rozdziale 3. Doktorantka zwraca uwagę na trudności metodologiczne w badaniu osób z niepełnosprawnością intelektualną, a Rozdział 4. jest wprowadzeniem teoretycznym i prezentacją jej własnej metody wspierania wrażliwości moralnej młodzieży, która brała udział w zastosowanym przez Autorkę rozprawy eksperymencie. Kolejnych pięć rozdziałów, to część metodologiczna wraz z prezentacją i analizą wyników badań oraz weryfikacją hipotez. Układ treści jest logiczny i przemyślany.

Odniesienie psychologicznych aspektów rozwoju do pedagogicznych metod rozwijania wrażliwości moralnej młodzieży już samo w sobie zawiera wiele niejasności, wynikających ze złożoności pojęcia „rozwój moralny” i tym samym braku jego precyzyjnej definicji. Doktorantka wprowadza w tytule swojej pracy kolejne – jak się okazuje – mało precyzyjne pojęcie: „wrażliwość moralna”, którą jednak stara się możliwie najlepiej określić, przytaczając różnorodne definicje tego pojęcia funkcjonujące w literaturze przedmiotu. W rezultacie przyjmuje podejście psychologiczne, u którego podstaw leży założenie, że człowiek jest istotą żyjącą w środowisku społecznym, gdzie doznaje emocji wynikających z interakcji społecznych, poznaje to środowisko i uczy się jakie zachowanie jest najbardziej adekwatne w określonej sytuacji, zdobywając tym samym doświadczenie moralne. Przyjmuje za T. Witkowskim stanowisko, że wrażliwość moralna nie jest wrodzoną właściwością człowieka, ale zdobywana jest w trakcie życia przez doświadczenie i wychowanie. W tym miejscu zbliża

